

SETOMAA

KUNINGRIIGILEHT

MÄRGOTUS 2

SARVÕ ÕIÕ:

Nii ku' om olnu',
õt koh jo' kats-
kol' setot om
kuuh, sis sääl
naatas laulma, sis
kuningriigipäävä
üts tähtsáp asi
ommõgi' sõnolitsõ
võistlus

INEMINE 5

SOOTSKA:

Millal mitmekordne
Seto Kuningriigi
ülemsootska
Riitsaarõ Evar koju
esimese pruudi tõi
ja kuidas ta oma
küljeluu Kauksi Ülle
ersa tantsuga ära
hullutas

KAEMINE 6

KUNINGA- MEISTRID:

Kui veinimeistri
ettevalmistused
kuningriigipäevaks
algavad umbes
aasta eest, siis
parima sõira saab
vähem kui tunni
ajaga valmis

NULGA' 8

SETO NULGA':

Kust Kepinulk oma
nime sai ja millises
nulgas on läbi
aegade parimaid
sõirasid tehtud

AOLUGU 4

KUNINGRIIGI TEKKELUGU:

Kuidas kamp
setosid kord kokku
tuli ning otsustas
oma kuningriigi
välja kuulutada

Esimene seto film valmib hoogsalt

Igor Taro

«Vaikust! Vihm!» kõlab otsekui ruu-
porist ning ühtäkki hakkab päikese-
lisel päeval mahajäetud taluhoovis
laginal sadama. Vihmasahmakas lõ-
peb käsu peale sama äkitselt kui oli
alanud ning üks duubel Taarka filmi
jaoks ongi ülesvõetud.

Pärast mitut duublit tuleb Taar-
kat mängival Siiri Sisaskil veelkord
läbi õue hõbeehete helinal marssida
ning kogu võttemeeskond hoiab hinc-
ge kinni — heliülevõte. Kui see saab
tehtud, on kohaliku tuletõrjekomand-
o vihmapoistel võttepäev läbi, aga
ülejäanud meeskond pöörab kümne-
te kilomeetri taha, et filmida mõne
sekundi kaugustes kõndivat Taarkat.

Vaevarikas töö

Režissööri Ain Mäeotsa sõnutsi
jõuabki päeva jooksul paar minutit
filmi teha, kui sedagi. «Viis minutit
on absoluutne maksimum,» sõnab
ta. Nii võimleki mitmekümne-
pealine filmigrupp võtteplatsil iga
sekundi pärast — kes jälgib päikest,
kes jagab tuletõrjeauto meeskonnale
vihmakasklusi, kes suunab röö-
bastel liikuvat kaamerat. Kogu kino
läheb maksma 7,7 miljonit krooni.

Taarka filmi puhul on eriline see,
et peale kõiksugu tehniliste detailide
tuleb filmitegijatel palju tähelepa-
nu pöörata kultuurilistele ning ajas-
tule omastele üksikasjadele. «Üks-
kõik kuidas sa mõnd asja teed, ikka
leidub keegi, kelle arvates on miskit
valesti,» sõnab Ain Mäeots. Režis-
söör ei kipu siiski setosid sarjama,
vaid suhtub nõuandjatesse äärmise
lugupidamisega.

«Mida ma tegelikult näen koha-
peal, on üks suur vaidlus. On eri nul-
gad, eri ajastud, kus asjad võisid üks-
teisest totaalset erineda,» jutustab
Mäeots. «Need kirmased, mida praeg-
used vanemad naised mäletavad on
ju 1920-1930ndatest, aga filmis sün-
nib tegevus 60 aastat varem!» Nii ongi
režissööril ja võttegrupil lisaks naiste
mälestustele abiks hiiglaslikud foto-
kogud ning teaduslik materjal.

Austavad kultuuri

Iga filmigrupi liige suhtub koha-
liku kultuuri respektiga ja nii mõni-
gi on ühtäkki avastanud endal seto
juuri.

«Kogu mu isapoolne suguvõsa
on siit pärit,» rääkis üks peaosatäit-
jatest Siiri Sisask, kes on enda sõ-
nutsi juba «selle suure prossiga» ära
harjunud. Sõlg ja hõbeehed, mida
külanaised Taarkale stsenaariumi
järgi Soome sõiduks annetasid, on
Siiri Sisaski jaoks üsna loomulikuks
saanud. «Ilmselt on see energia, mis
siin rinna kohale koguneb, hakanud
toimima,» märgib ta.

Ka on tema jaoks tore tunda, et
kohalikud inimesed on teda Taarka

VÕTTEPLATSIL: punase tuletõrjemasinna ülesanne on kinos vihma teha.
Foto Igor Taro

Film Hilana Taarkast

× Juulis alanud maailma esimese täispika setokeelse mängufilmi
«Taarka» võtted toovad järgmisteks kevadpühadeks kinolinale
legendaarse seto lauluema kireva elu

× «Taarka» film põhineb Kauksi Ülle samanimelisel jutustusel. Fil-
mi stsenaarium valmis Mart Kivastiku, Kauksi Ülle, Elo Seliranna,
Ain Mäeotsa ja Hardi Volmeri koostöös. Filmi tootja on Exitfilm,
produtsent Anneli Ahven, režissöörid Ain Mäeots ja Hardi Volmer,
operaator Elen Lotman.

× Taarkat mängivad Inga Salurand, Siiri Sisask ja Marje Metsur.
Filmis teevad kaasa kaa Seto Kuningliku Pärisemüüteri noored
näitlejad ning rohkesti setosid.

osatäitjana omaks võtnud. «Mul ei
ole üldse tunnet, et oleksin võõras
seltskonnas. Sain täna näiteks en-
dale lepingupaela,» sõnab Taarkaks
kehastunud näitleja, kes peab kogu
kõnelemise aja suunurki hoidma, et
grimm rikki ei läheks.

Mustlasverd välimus on see,
mis tõi just Siiri Sisaskile selle

rolli tõi, kinnitab Ain Mäeots.
Merca eemalejäämist peaosatäit-
jate seast nimetas ta puhttehniliseks
küsimuseks. «See oleks ol-
nud karuteene talle endale, kui
hakkaksime teda sedaviisi gri-
meerima. Teatris on paljud asjad
tinglikud, aga mitte kinos,» mär-
kis Mäeots. ■

XIV

Seto Kuningriigi päiv Meremäel

Aokava

10.00 — 12.30

piiragu, sõira, leevä, veini, ollõ ja hans' a
vastavõtmisõ võistlusõ jaost

12.00 Kuningriigi päävä vallalõhõikaminõ

Ülembsootska tulõk

× Valtsõmisõ üleandminõ. Kuningriigi
välläkuultaminõ

× Lipu nõstminõ

× Seto hümnõ laulminõ

× Seto Kuninga Peko käsu'

× Külälisõ' tervtäse' Setomaad, Seto Kuningat
Pekot ja Setomaa ülembsootskat

12.30 Võistlusõ:

× sõnolinõ

× pillimiis — lõõts ja kannõl

× kargus (võistlus ka latsilõ)

× kasatsk (võistlus ka latsilõ)

× käsitüü (võistlus ka latsilõ)

× seto kuninga rätsep

× vägümiis

× sõõgi' ja joogi'

16.00 — 17.00

Külälisi laulu', pillimängu', tandsu'

17.00

Setomaa ülembsootska valiminõ

17.30

Kuninga meistridõ võljahõikaminõ

18.00

Sõaväe paraat

18.45

Muu ilma saatkondi volikirju üleandminõ,
seto kuningriigi ja tõisi rahvidõ vihõl läbik'
aumisõ sissesaadminõ

19.15

Kuningalaud, lauluparkõ tsõõrihulminõ,
kirmas

Kuningriigi viisainfo

Ilma viisalda tohisõ Seto Kuningriigi piirist
üle tulla': seto rõivil inemisõ' (mihil hamõh,
kaap, vüü, kaadsa'), nuu', kinkõ pikkus ei
kunnü' üle 10 vassa. Muilõ masva' viisa' 35
eesti krooni ettemüügist ostõh ja 45 eesti
krooni kohapäält ostõh. Massinavalvamisõ
pilet mass 25 eesti krooni ja bussi valvamisõ
pilet 50 krooni. PAZ, LAZ, GAZ ja Zaparozets
massu ala ei käü.